

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

(назва інституту/факультету)

Кафедра ___ Географії України та регіоналістики

(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Географія АПК України

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

Вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма - Географія

(назва програми)

Спеціальність - 106 Географія

(вказати: код, назва)

Галузь знань - 10 Природничі науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

___ Географічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: к.геогр.н., асистент Джаман Я.В.

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Зміст

1. Загальна інформація.
2. Анотація до курсу.
3. Мета і завдання курсу.
4. Пререквізити.
5. Результати навчання (компетентності).
6. Опис навчальної дисципліни.
7. Система контролю і оцінювання курсу.
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація.

Назва дисципліни	Географія АПК України
Викладачі	1) кандидат географічних наук, асистент Джаман Ярослав Васильович;
Контактні телефони	1) 0955703104
e-mail	1) y.dzhaman@chnu.edu.ua
Формат дисципліни	семестровий (8 семестр)
Обсяг дисципліни	4 кредити/ 120 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	1) Джаман Я. В.: понеділок 13:10 – 14:10.

2. Анотація до курсу.

Навчальна дисципліна «Географія АПК України» належить до переліку вибіркових навчальних дисциплін за освітнім рівнем «бакалавр», що пропонується в рамках циклу загальної підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти. Вона забезпечує формування у студентів професійно-орієнтованої компетентності закономірностей формування та функціонування агропромислових комплексів (країни і окремих регіонів) та спрямована на засвоєння теоретичних і практичних знань про особливості агропромислових комплексів і територіальної організації продуктивних сил і суспільства загалом, раціонального використання природних ресурсів і охорони оточуючого середовища, взаємодії природи і суспільства в системі «Природа – Людина – Господарство», вдосконалення вмінь та навичок регіональних досліджень набутих під час вивчення дотичних дисциплін за освітнім рівнем «бакалавр».

3. Мета і завдання курсу.

Метою викладання навчальної дисципліни «Географія АПК України» є вивчення особливостей і закономірностей формування та функціонування агропромислових комплексів як територіальних структур сучасного господарства.

Основні *завдання* вивчення дисципліни:

- розкрити теоретико-методичні основи функціонування АПК;
- охарактеризувати основні чинники територіальної організації АПК;
- визначити особливості територіальної організації основних сфер АПК;
- розкрити сутність та механізм функціонування агропродовольчого ринку;
- розкрити сутність продовольчої безпеки;
- охарактеризувати розвиток малого підприємництва в агробізнесі України;
- охарактеризувати товарні ринки основних видів продовольчої продукції в Україні та світі.

4. Пререквізити.

Навчальна дисципліна «Географія АПК України» вивчається у восьмому семестрі. Основою для вивчення дисципліни є предмети «Розміщення продуктивних сил», «Основи економічних знань», «Регіональна економічна і соціальна географія», «Економічна і соціальна географія України», «Основи географічного менеджменту і маркетингу», «Основи раціонального природокористування і охорони природи».

5. Результати навчання (компетентності).

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати: розуміти застосування та роль географічної науки для суспільства та у господарській діяльності;

- сутність АПК, їх типізацію за різними ознаками;
- зміст, види, форми агропромислової інтеграції;
- елементи функціонально-компонентної, функціонально-територіальної та організаційно-управлінської структури АПК;
- види функціональних зв'язків АПК;
- зміст основних методів агропромислових досліджень;
- зміст чинників територіальної організації АПК;
- особливості територіальної організації основних сфер АПК;
- механізм функціонування та структуру агропродовольчого ринку;
- елементи ринкової інфраструктури агропродовольчого ринку;
- зміст і основні загрози продовольчій безпеці;
- зональні, локальні та азональні елементи територіальної структури АПК України;

- географію малого підприємництва в агробізнесовій діяльності України;

- сучасні риси світового ринку сільськогосподарської сировини та продовольства, географію основних продовольчих товарних ринків світу;

вміти: проводити дослідження на відповідному рівні;

➤ - використовувати високий рівень сформованості досвіду спеціалізованої діяльності та його безпосереднє застосування; досвід прояву професійних компетентностей у різноманітних стандартних і нестандартних ситуаціях;

- використовувати методики та різноманітні методи дослідження АПК різних ієрархічних рівнів;

- виділяти й аналізувати різноманітні групи чинників формування і розвитку АПК;
- визначити елементи територіальної структури АПК;
- проводити економіко-географічні дослідження продовольчих товарних ринків;
- оцінювати рівень продовольчої безпеки регіонів і країн.

Універсальні компетенції. Здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для засвоєння програмного матеріалу курсу, розуміння і дослідження процесів системи «Географії АПК України». Здатність навчатися та самонавчатися, бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчатися впродовж життя. Працювати самостійно, розробляти стратегії та керувати часом. Здатність скеровувати зусилля, поєднуючи результати різних досліджень та аналізу, представляти результат вчасно. Здатність бути критичним та самокритичним. Вміти реально оцінювати власні можливості, результати та шляхи їх досягнення при розробці проектів та вирішенні завдань. Здійснювати критичне осмислення регіональних проблем. Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел. Навички використання сучасних інформаційних технологій, картографічних та статистичних джерел інформації при плануванні розвитку нових галузей виробництва у регіонах. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. Знання стандартів необхідних для наукового дослідження та публікування, включаючи критичну обізнаність та академічну доброчесність. Прагнення до забезпечення сталого розвитку суспільства та прагнення до збереження навколишнього середовища. Уміння мотивувати людей і досягати спільних цілей. Здатність виступати з усними повідомленнями, ставити запитання, дискутувати, працювати в команді, вести ділове спілкування в усній або в письмовій формі. Прагнення до збереження навколишнього середовища. Сприяти та пропагувати принципи охорони навколишнього середовища,

збереження та раціонального використання природних умов та ресурсів. Здатність продовжити навчання з високим ступенем автономії.

Ключові компетенції. Знання наукових теорій, концепцій і парадигм географії та регіоналістики. Базові уявлення про технологічні процеси у головних галузях агропромислового виробництва і територіальну організацію суспільства. Розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства й уміння їх використовувати у професійній, соціальній, педагогічній діяльності. Здатність використовувати професійні знання з фізичної та суспільної географії у мультидисциплінарних контекстах вивчення територій. Здатність використовувати теоретичні знання і практичні навички системного аналізу, географічного моделювання та прогнозування трансформації територіальної організації та регіонального розвитку.

6. Опис навчальної дисципліни

6.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни - Географія АПК України												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	8	4	120	2	30	30	-	-	60	-	екзамен
Заочна	4	8	4	120	2	8	8	-	-	104	-	екзамен

6.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи дослідження АПК												

Тема 1. Структура та функціональні зв'язки АПК	15	4	4			7	15	1	1			13
Тема 2. Агропромислова інтеграція. Типізація АПТК.	16	4	4			8	15	1	1			13
Тема 3. Умови і фактори територіальної організації агропромислового виробництва.	15	4	4			7	15	1	1			13
Тема 4. Агропродовольчий ринок.	16	4	4			8	15	1	1			13
Разом за ЗМ1	62	16	16			30	60	4	4			52
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Територіальна організація галузей АПК України і світу.											
Тема 5. Агропромислове районування України.	18	4	4			10	15	1	1			13
Тема 6. Мале підприємництво в агробізнесі України.	18	4	4			10	15	1	1			13
Тема 7. Світовий ринок сільськогосподарської сировини та продовольства.	22	6	6			10	30	2	2			26
Разом за ЗМ 2	58	14	14			30	60	4	4			52
Усього годин	120	30	30			60	120	8	8			104

6.3. Теми семінарських (практичних) занять

№	Назва теми
1.	Визначення спеціалізації агропромислового виробництва.
2.	Регіональна продовольча безпека.
3.	Агропромислові територіальні комплекси України.
4.	Світовий ринок окремих видів сільськогосподарської продукції.

6.4. Теми самостійної роботи

№	Назва теми
1.	Опрацювання літературних джерел за темою «Структура та функціональні зв'язки АПК».
2.	Опрацювання матеріалу за темою «Агропромислова інтеграція».

3.	Вивчення особливостей ринку землі та майнових відносин у галузях АПК.
4.	Опрацювання матеріалу за темою «Продовольча безпека».
5.	Визначення ролі сільського господарства у відродженні українського села.
6.	Вивчення впливу глобалізації на розвиток галузей АПК.
7.	Вивчення особливостей світового ринку сільськогосподарської продукції.

7. Система контролю і оцінювання курсу

7.1. Шкала оцінювання

Поточне опитування, тестування та самостійна робота	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1	
Т 1	8
Т 2	8
Т 3	8
Т 4	6
Сума	30
Змістовий модуль 2	
Т 5	10
Т 6	10
Т 7	10
Сума	30
Іспит	
	40
Всього	100

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо

Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

7.2. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- реферати;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

7.3. Форми поточного та підсумкового контролю

(Формами поточного контролю є письмова (практична робота, контрольна робота) відповідь студента та ін.

Формами підсумкового контролю є іспит.

8. Рекомендована література:

8.1. Базова (основна)

1. Аграрна економіка: Підручник / Д. К. Семенда, О. І. Здоровцов, П.С.Котик, О. О. Школьний, О. Л. Бурляй, М. А. Коротєєв, Л. Ф. Бурик, А.П.Бурляй, А. І. Кисіль, К. Г. Гайдай: За ред. Д. К. Семенди та О. І. Здоровцова. – Умань, 2005. – 318 с.
2. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств. Підручник. – К.: КНЕУ, 2002. – 426 с.
3. Балабанов Г. В., Кобзев О. М., Семенченко Г. В. Трансформація структури сільськогосподарського виробництва України: регіональний аспект. – К., 2000.
4. Гладич Б. Б. Аграрний ринок. – Тернопіль, 2002.

5. Економіка розвитку: Підручник / О. М. Царенко, Н. О. Бей, І. І. Д'яконова, І. В. Сало: За ред. д.е.н., професора І. В. Сало. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 590 с.
6. Манів З. О., Луцький І. М., Манів С. З. Регіональна економіка. Навч. посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 640 с.
7. Міжнародна економіка / За ред. А. П. Румянцева. – К.: Знання, 2006. – 479с.
8. Міжнародна економіка: Навч. посібник.: За ред. Ю. Г. Козака, Н.С.Логвінової, В. С. Осипової. – К.: ЦУЛ, 2008. – 1118 с.
9. Хвесик М. А., Горбач Л. М., Пастушенко П. П. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка. Навч. посібник. – К.: Кондор, 2005. – 344 с.
10. Сонько С. П., Кулішов В. В., Мустафін В. І. Ринок і регіоналістика. Навч. посібник. – Київ: Ніка Центр, Ельга, 2002. – 408 с.
11. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії. – Одеса: Астропринт, 2009. – 544 с.
12. Хорунжий М. Й. Організація агропромислових комплексів. – К., 2001.
13. Шубравська О. В. Сталий розвиток агропродовольчої системи України. – К., 2002.
14. Dzhaman V. Technical approaches to the geographical investigations of the dynamics of socio-economic condition of the rural settlements during the transition period (based on the example of Ivano-Frankivsk region, Ukraine) / V. Dzhaman, I. Kovbas, **Ja. Dzhaman** // Lucrarile Seminarului Geografic “Dimitrie Cantemir”. – 2015. – Vol. 39, №1. – P. 99-108.

8.2. Допоміжна

1. Атлас Харківської області. Розділ «Сільське господарство і АПК». – К.: ГУТКК прикабінеті міністрів України, 1993. – С. 27-31.
2. Голиков А. П., Грицак Ю. П., Казакова Н. А., Сидоров В. И. География мирового хозяйства: Учебное пособие. – К.: Центр учебной литературы, 2008. – 192 с.

3. Зиновчук В. В. Кооперативная идея в сельском хозяйстве Украины и США. – К.: Логос, 2011. – 221 с.
4. Созінов О. О., Сонько С. П. Агроекосистема / Екологічна енциклопедія: У 3т. / Редколегія: А. В. Толстоухов (головний редактор) та ін. – К.:ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2006 . – Т. 1. – С. 14.
5. Сонько С. П. Агроекосистема як екологічна ніша людини / Збірн. наук. праць Уманського ДАУ. Ч.1. Агрономія. Випуск 71. – Умань, 2009. – С. 188-199.
6. Сонько С. П. Екологія агроландшафтів і програмовані технології вирощування сільськогосподарських культур / Збірн. наук. праць Уманського НУС. Ч.1. Агрономія. Випуск 73. – Умань, 2010. – С. 360-365.
7. Сонько С. П., Скринько М. М. Інфраструктура в умовах транзитивної економіки. Наукова монографія / Харків: Вид-во «Екограф», 2004. – 348 с.
8. Сонько С. П. Територіальна організація сільського господарства та стійкий розвиток – шлях до нової парадигми / Ринкова трансформація економіки АПК: кол. Монографія / За ред. акад. УААН П. Т. Саблука, В. Я. Амбросова, Г. Є Мазнева. Ч.4. – Київ: ІАЄ, 2002. – С. 212-216.
9. Царенко О. М., Щербань В. П., Тархов П. В. Економіка та менеджмент екологізації АПК. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2002. – 256 с.
10. Щербань В. П. Екологічні проблеми землекористування в Україні // Вісник СДАУ. Серія «Фінанси і кредит». – 2000. – № 1. – С. 153-156.